

Koltai Zsuzsa

EGYÜTTMŰKÖDÉS A MÚZEUMOK ÉS A FELSŐOKTATÁS KÖZÖTT – FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK A FELSŐOKTATÁS SZEMPONTJÁBÓL

Absztrakt

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ (MOKK) felkérésére kutatócsoportunk 2020 decembere és 2021 januárja között strukturált interjúkat készített azokkal az egyetemi oktatókkal, akik részt vettek a „Múzeumi- és könyvtári fejlesztések mindenkinek” című kiemelt projekt (azonosítószám: 3.3.3-VEKOP-16-2016-00001) múzeumpedagógiai mintaprojektjeiben. A kutatás célja a múzeumpedagógiai mintaprojektek eredményességének vizsgálata, továbbá a múzeumok és egyetemek közötti együttműködés formáinak feltárása volt.

Jelen tanulmány a kutatás eredményei közül a projektekben partnerként együttműködő felsőoktatási intézmények és a múzeumok kapcsolatának sajátosságait ismerteti. A múzeumok és a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont felsőoktatási intézmények közötti együttműködés különböző formái mellett a kutatócsoport feltárta azt is, hogy a múzeumi tanulás jelenleg milyen szerepet tölt be a vizsgált egyetemi szervezeti egységek képzéseiben. A tanulmány a kutatási eredmények elemzése és az interjúalanyok javaslatai alapján meghatározza a múzeumok és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködés fejlesztésének lehetséges irányait.

Kulcsszavak: együttműködés; múzeumi tanulás; felsőoktatás

Bevezető

Kutatócsoportunk¹ a „Múzeumi- és könyvtári fejlesztések mindenkinek” című kiemelt projekt (azonosítószám: 3.3.3-VEKOP-16-2016-00001) múzeumpedagógiai mintaprojektjeinek egyetemi koordinátorai és közreműködő oktatói körében, strukturált interjúk keretében vizsgálta a múzeumok és egyetemek közötti kapcsolatok jellemzőit, továbbá a múzeumpedagógiai mintaprojektek felsőoktatásban megvalósult eredményeit. Az interjúk felvételére 2020 novembere és 2021 januárja között online kommunikációs felületeken (MS Teams és Skype), továbbá telefonos megkérdezés formájában került sor. A kutatás eredményei közül jelen tanulmány a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont egyetemi szervezeti egységek és a múzeumok közötti szakmai kapcsolatok jellemzőit összegzi röviden, továbbá feltárja a múzeumok és felsőoktatási intézmények közötti együtt-

¹ A kutatócsoport tagjai: Reisz Terézia PhD, habil; Kocsis Mihály PhD; A kutatócsoport vezetője: Koltai Zsuzsa PhD

működés fejlesztési lehetőségeivel kapcsolatosan, a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont oktatók által megfogalmazott javaslatokat.² (A strukturált interjú kérdéssort lásd az 1. sz. mellékletben³)

A múzeumok és az adott egyetemi szervezeti egységek közötti szakmai kapcsolatok jellemzőiről, valamint az együttműködés erősítésének lehetőségeiről valamennyi olyan oktatót megkérdeztünk, akik valamilyen szerepben (koordinátorként vagy résztvevőként) bekapcsolódtak a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe, illetve vállalták a kutatásban való közreműködést (összesen 20 oktató). A mintában szereplő oktatók 12 egyetem kar 19 tanszékét képviselik az ország 9 egyeteméről. (A mintában szereplő egyetemi szervezeti egységeket lásd a 2. sz. mellékletben.)

A múzeumok és egyetemek közötti együttműködés keretei és formái

A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy az egyetemi oktatók személyes kapcsolati hálójának kiemelkedő jelentősége van a múzeumok és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködések megvalósulásában, illetve a hallgatói múzeumlátogatások megszervezésében. A kutatásba bevont oktatók 39%-a kizárólag személyes kapcsolati hálója alapján, formalizált szerződések nélkül valósított meg szakmai együttműködést a muzeális intézményekkel 2018-2020 között.

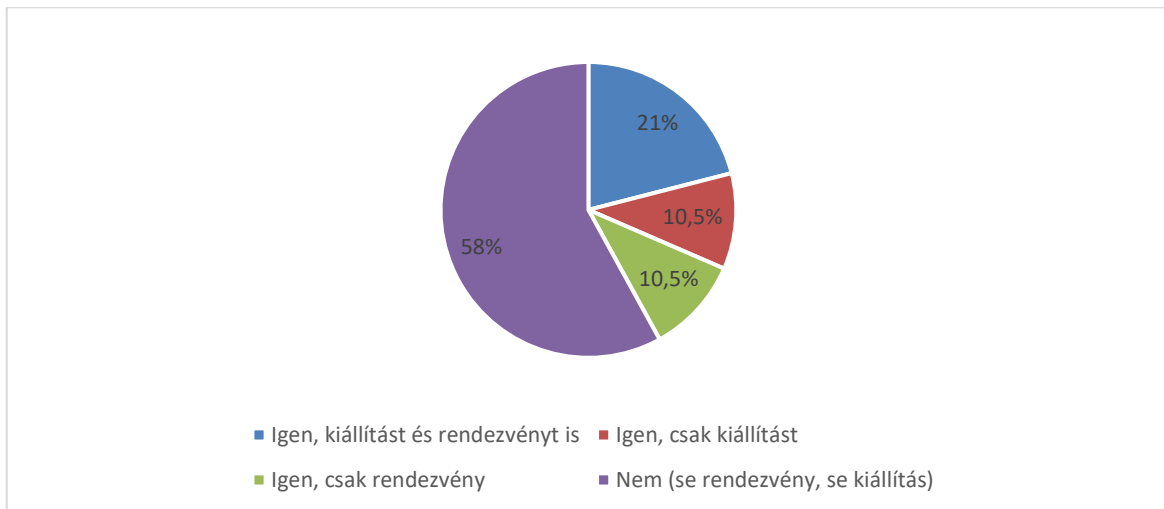
A kutatásba bevont egyetemi oktatók leggyakrabban múzeumi óra (78%) szervezése, valamint közös projektek megvalósítása (56%) révén alakítanak ki együttműködést a múzeumokkal. Múzeumokkal, illetve múzeumban dolgozó kollégákkal lebonyolított közös kutatásban a válaszadók 39%-a vett részt az elmúlt három évben. Az együttműködési alkalmak száma ugyanakkor rendkívüli változatosságot mutat, hiszen az elmúlt három évben egyetlen alkalommal megvalósult együttműködéstől kezdve az évi 15 alkalommal létrejött együttműködésig bezárólag különféle kooperációs aktivitásról számoltak be a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont oktatók.

Az egyetem helyszínén megszervezett múzeumi kiállítások, illetve kitelepülő programok tekintetében nagy változatosságot tapasztalunk a mintába került felsőoktatási intézményekben. A kutatásba bevont egyetemi szervezeti egységek 58%-ban a múzeum se kiállítással, se kitelepülő programmal nem jelenik meg az egyetem helyszínén. Ugyanakkor interjúalanyaink 21%-a arról számolt be, hogy az általuk reprezentált intézetben/tanszéken mind múzeumi kiállítások, mind múzeumi programok megszervezésére sor szokott kerülni. 2-2 oktató pedig arról tájékoztatott minket, hogy csak kiállítás, vagy csak kitelepülő program révén jelenik meg a múzeum az adott egyetemi szervezeti egység helyszínén.

² A teljes kutatási jelentés a Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ által kiadott Múzeumi iránytű sorozat 31/2. köteteként jelent meg 2021 októberében.

³ Mivel jelen tanulmány kizárólagosan a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont egyetemi szervezeti egységek és a múzeumok közötti kapcsolatok formáival és kereteivel, valamint az oktatók által az együttműködések fejlesztésére vonatkozóan megfogalmazott javaslatokkal foglalkozik, a strukturált interjú kérdőívének mintaprojektek eredményességét feltáró kérdéseit itt nem közöljük. A kutatás során alkalmazott valamennyi kérdéssort lásd Koltai, Reisz, Kocsis, 2021, pp. 143-185.

1. ábra: Múzeumi kiállítások és kitelepülő múzeumi programok az adott egyetemi szervezeti egységekben (N=19)⁴

Forrás: A kutatócsoport saját adatbázisa, 2021. január

A kutatásba bevont oktatók 55%-a nyilatkozott úgy, hogy oktatói tevékenységébe ténylegesen bevon múzeumban dolgozó kollégákat. A múzeumi kollégák oktatási tevékenységbe való bevonása leggyakrabban az egyetem helyszínén, ritkábban múzeumi óra formájában valósul meg. Az órátartás mellett tárlatvezetéssel, illetve a múzeumi gyakorlat felügyeletével járulnak hozzá leginkább a múzeumi kollégák az egyetemi oktatási tevékenységhez. A múzeumi kollégák óraadásba való bevonására van, ahol szerződés alapján (pl: ELTE TÓK), de többnyire személyes-szakmai kapcsolatokra építve, informális úton került sor. A múzeumi kollégák be nem vonásának leggyakrabban megjelölt oka az, hogy az egyetemek gazdasági nehézségeik miatt nem tudják anyagilag kompenzálni a vendég-előadást, az oktatási tevékenységben való közreműködést. Az oktatók arról számoltak be, hogy egy idő után kellemetlenné vált számukra a múzeumi kollégák munkájának ingyenes igénybevétele, órátartásra való felkérésüket szívességgérésnek érzik. Amennyiben nem kerül sor a múzeumi kollégák oktatási tevékenységbe való bevonására, indokként interjúalanyaink beszámolóiban a fentiek mellett néhány alkalommal megjelent a szakmai kapcsolatok hiányára való hivatkozás, továbbá annak megemlítése is, hogy az oktató eddig nem ismerte fel az együttműködés ezen formájában rejlő lehetőségeket.

A múzeumpedagógiai kurzusok különféle egyetemeken megjelenő gyakoriságát karok szerinti bontásban vizsgáltuk. A kutatásba bevont 12 egyetemi karból 8 karon kerül meghirdetésre önálló múzeumpedagógiai kurzus. Ezek: ELTE TÓK; ELTE Savaria Egyetemi Központ, Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ; PTE BTK; Miskolci Egyetem, BTK; Debreceni Egyetem, BTK; Eszterházy Károly Egyetem, BMK; SZIE Kaposvári Campus5;

⁴ A válaszok értékelésekor 19 választ vettünk alapul annak érdekében, hogy elkerüljük az adatok torzulását. A PTE BTK Történettudományi Intézet Modernkori Történeti Tanszékéről két oktató kolléga vett részt a múzeumpedagógiai mintaprojektekben.

⁵ korábban Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, 2021. februártól MATE Kaposvári Campus

Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet. Az önállóan meghirdetett múzeumpedagógiai kurzusoknak szerves részét képezi a múzeumlátogatás, adott esetben a múzeumpedagógiai foglalkozásokon való részvétel.

A vizsgált intézmények közül csak a PTE BTK-n jelenik meg a múzeumpedagógia mint önálló, idegennyelvű kurzus („Lifelong Learning in Museums: The Theory and Practice of Museum Learning” című kurzus). Az idegennyelvű múzeumpedagógiai kurzus megindítása ugyanakkor az interjú felvételének időpontjában (2020. december) tervben volt az ELTE TÓK-n. A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán pedig a Muzeológia kurzus jelenik meg angol nyelven, ennek részét képezi a múzeumpedagógiával kapcsolatos ismeretek közvetítése is.

A kutatásba bevont 12 kar közül egyiken sem fut működő múzeumpedagógiai szakirányú továbbképzési szak. A Debreceni Tudományegyetem BTK „Alkalmazott muzeológia szakirányú továbbképzési szak” egy-egy tantárgyának keretében jelenik meg a múzeumpedagógia, illetve a múzeumi tanúlással kapcsolatos ismeretek közvetítése (pl: „Múzeum és oktatás – élménypedagógia és élethosszig tartó tanulás, esélyegyenlőség, integráció a múzeumokban”, „Múzeum és közönség – közönségfogadás, programok, önkéntesség, múzeumi közösségek”, illetve a „Múzeumi programok a gyakorlatban” című kurzusok). (Debreceni Tudományegyetem, n.d.).

A vizsgálatba bevont 20 egyetemi oktató közül 16-an tartanak olyan, nem kifejezetten múzeumpedagógiai kurzust/ kurzusokat, aminek keretében hallgatóikkal múzeumi programokon vesznek részt vagy kiállításokat látogatnak. Az interjúalanyaink által megemlített, múzeumlátogatást is magában foglaló kurzusok rendkívül széles spektrumot ölelnek fel. (Pl: „Bevezetés a tudományos és művészeti műhelymunkába”; „Művészettörténet”, „Esz­tétika”; „Vizuális kommunikáció”; „Cultural Heritage of Pécs”; „Történelemtanítás elméleti és gyakorlati kérdései”; „Forrásismeret”; „Magyar és összehasonlító néprajz I-II”; „Múzeumi gyakorlat”; „Szabadtéri néprajzi múzeumi gyakorlat”; „Intézménytörténet”; „Közgyűjteményi ismeretek”; „Anyagi kultúra és tárgyismeret”; „Népművészet” ; „Kulturaközvetítés alapjai”; Kulturális mediáció I-II”; „Kézműves műhely”; „Játékos módszertan”; „Műtermi gyakorlat”; „Kreativitási modellek a vizuális nevelésben”; „Agrártörténet”; Mesekurzus”; „Kortárs irodalom közvetítése”; „Fejezetek a filozófiai és etikai gondolkodás köréből”; „Vizuális nevelés módszertana I-IV.”; „Múlt-és hagyományismeret” című kurzusok.)

A kutatásba bevont 20 oktató közül 19-en nyilatkoztak úgy, hogy tudomásuk van arról, hogy szervezeti egységükben további oktató kollégák is tartanak múzeumlátogatásra épülő kurzust.

A kutatás rávilágított arra, hogy számos egyetemi kurzus, bár nem kifejezetten múzeumpedagógia címmel és kizárólagos múzeumpedagógiai tartalommal fut, tartalmaz kifejezetten a múzeumpedagógiával kapcsolatos kompetenciafejlesztést, hiszen az érintett kurzusokon az oktatók a drámapedagógiától kezdve, a kooperatív módszerek és a projektmunka múzeumi alkalmazásán át, a hallgatók által önállóan lebonyolított múzeumpedagógiai programig vagy tárlatvezetésig, illetve önállóan összeállítandó múzeumpedagógiai feladatlapig bezárólag számos olyan módszert alkalmaznak, melyek a múzeumpedagógiai tevékenységben alapvető jelentőségűek. Emellett több oktató kolléga módszertani

eszköztárában megjelenik a múzeumpedagógussal való beszélgetés, a hallgatók múzeumpedagógiai programon való részvétele (megfigyelőként és/vagy aktív résztvevőként), illetve a kiállításon látottak hallgatói megszerezése, elemzése és értékelése.

A múzeumlátogatásnak, múzeumi óráknak jelentős szerepe van a hallgatók kompetenciafejlesztésében. A múzeumi órákat is tartó interjúalanyaink leggyakrabban hallgatóik szociális kompetenciáit és kommunikációs készségeit fejlesztik a múzeumi helyszínen megszervezett óráik során (5-5 említés). Emellett 4-4 oktató emelte ki azt, hogy a múzeumi tanulás révén bővül a hallgatók műveltsége, illetve, hogy a múzeumi óra meghatározó célja a tudásátadással kapcsolatos készségek fejlesztése (4-4 említés). Három oktató határozta meg az önálló gondolkodási/ értékelési képességek fejlesztését mint célkitűzést a múzeumi órák hallgatók kompetenciafejlesztésében betöltött szerepe kapcsán. Emellett 2-2 oktató emelte ki a múzeumlátogatások során fejlesztendő kompetencterületként az alábbiakat: megfigyelőkészség; szín és formaérzékenység; kognitív (megismerő) kompetenciák; érzelmi kompetenciák; hallgatók érzékenyítése, szemléletformálás. Egy-egy oktató jelölte meg az alábbi, a múzeumi órák során fejleszteni kívánt kompetenciákat: kreativitás; kritikai szemlélet; problémamegoldás; analógiás képességek fejlesztése; térrendezés; koncentrációs készség.

Az interjúalanyok beszámolója alapján a vizsgált 12 korból 2 karon jelenik meg a helyi múzeumok / kulturális örökség megismertetését múzeumlátogatásra építő, idegennyelvű kurzus (PTE BTK és DE BTK).

A múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont egyetemi oktatók leginkább abban látják a múzeumok és felsőoktatási intézmények közötti együttműködés előnyét, hogy a múzeumi tanulás révén a hallgatóknak lehetőségük nyílik új tudásközvetítési módszerek elsajátítására (17 említés). A múzeumok és felsőoktatási intézmények partnerségének fontos pozitív hozadékként határozták meg interjúalanyaink a hallgatók kompetenciafejlesztését (14 említés), illetve az elméleti tananyag gyakorlati alkalmazásának lehetőségét (13 említés) is. A múzeumok továbbá kiemelkedően fontos szerepet töltenek be az érintett felsőoktatási intézmények munkájában azáltal is, hogy a kutatásokhoz szakmai háttérrel és terepet biztosítanak (14 említés).

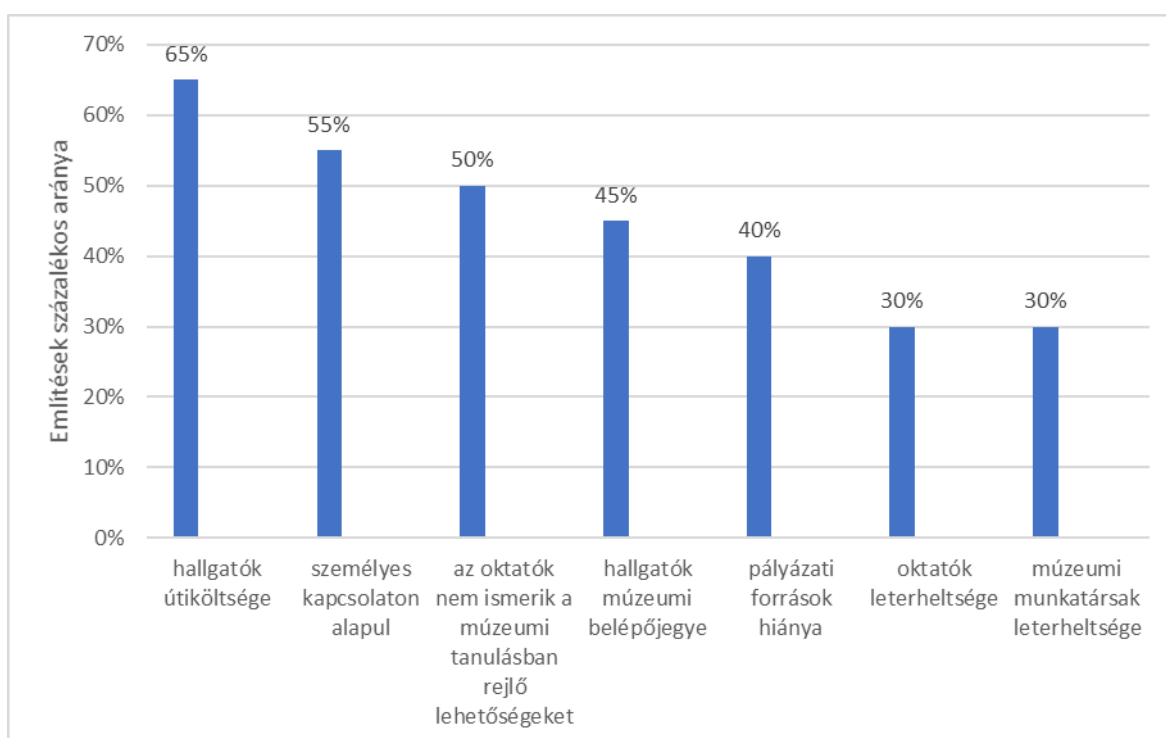
Nehézségek és akadályok a múzeumok és felsőoktatási intézmények közötti együttműködésben

A múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont egyetemi oktatók véleménye szerint az egyetem és a múzeumok közötti kapcsolat kialakításában, fenntartásában a legmeghatározóbb nehézség az, hogy csoportos múzeumlátogatás esetén a felsőoktatási intézmények nem finanszírozzák a hallgatók útiköltségét (60%). Emellett a megkérdezett oktatók különösen nagy problémának látják azt, hogy a múzeum és a felsőoktatási intézmény közötti kooperáció személyes kapcsolatokon alapul, így megszakad az együttműködés, ha a kapcsolatot ápoló személy kilép az egyetem állományából (53%). A felsőoktatás jelenlegi rapid átalakítása szintén hatással van az oktatók elvándorlására, fluktuációjára. Válaszadóink az interjúk során több ízben is hangsúlyozták e probléma meghatározó súlyát.

Azon oktatók esetében, ahol kevésbé alakult ki szakmai együttműködés a múzeumi szférával (vagy a helyi múzeummal), nem csak a hallgatók útiköltségének, de a hallgatók

múzeumi belépőjegyének finanszírozása is kiemelt problémaként jelenik meg. Az, hogy adott hallgatói csoport ingyenesen tud-e megtekinteni egy-egy múzeumot/kiállítást annak függvénye, hogy az oktató milyen szakmai-kapcsolati hálóval rendelkezik a múzeumi szférában. Fontos lenne annak biztosítása, hogy valamennyi egyetemi hallgató számára lehetővé váljon legalább a helyi múzeumok, kiállítások ingyenes megismerése, illetve, hogy az oktatási tevékenységhez kapcsolódó múzeumlátogatás minden hallgató számára ingyenes legyen, azaz ne az adott kurzust gondozó oktató múzeumi területen kialakított személyes-szakmai kapcsolatainak mélysége határozza meg az ingyenes múzeumlátogatáshoz való hozzáférés lehetőségét.

2. ábra: Meghatározó kihívások (akadályok) az egyetemek és múzeumok közötti kapcsolat kialakításában, fenntartásában a múzeumpedagógiai mintaprojektbe bevont egyetemi oktatók szerint (N=20)

Forrás: Koltai, Reisz & Kocsis, 2021, p. 89.

A hallgatók útiköltségének, illetve múzeumi belépőjegyének finanszírozásával kapcsolatos nehézségekről és problémákról interjúalanyaink döntő többsége említést tett.

Ugyanakkor a kutatásba bevont oktatók válaszaiban jelentős különbségek fedezhetők fel ezen a területen. A hallgatóikkal múzeumba látogató interjúalanyaink (N=18) 44%-a minden alkalommal ingyenesen látogat el csoportjával múzeumba, 28%-uk oktatási gyakorlatában változó, hogy a hallgatók ingyenesen tudják-e megtekinteni az adott tárlatot, 28%-uk pedig egyáltalán nem tud élni az egyetemi csoport ingyenes múzeumlátogatásának lehetőségével.

A hallgatóikkal tanórai keretekben múzeumba látogató oktatók 50%-a kizárólag informális módon állapodik meg a múzeumi kollégákkal a hallgatói csoportok múzeumlátoga-

tásának anyagi feltételeiről, 25%-uk pedig kizárólag formális módon rögzíti az adott múzeummal a hallgatói csoportok belépésének anyagi feltételeit. A kutatásba bevont oktatók 25%-a pedig részint formális, részint informális megállapodás feltételei alapján látogat el hallgatóival múzeumba.

A hallgatói csoportjuk számára ingyenes múzeumlátogatást biztosítani tudó 8 egyetemi oktatóból 7 fő számolt be arról (88%), hogy a tárlat ingyenes megtekintése kizárólag informális megállapodás eredménye.

A kutatás eredményei alapján az rajzolódik ki, hogy a múzeumok és egyetemek közötti formális megállapodások többnyire csupán kedvezmények igénybevételére jogosítják a múzeumot oktatási keretek között felkereső hallgatói csoportokat, ingyenességet viszont nem biztosítanak számukra.

A múzeumi belépőjegy megfizetésének kötelezettsége az oktatókra is vonatkozik, több interjúalanyunk beszámolója alapján ez további visszatartó erőként lép(het) fel a múzeumi órák megszervezésében.

Ugyanakkor érdemes megemlíteni, hogy azon ritka esetekben, amikor a múzeumlátogatást mégis finanszírozza az egyetem, egy további hátráltató tényező jelenik meg. A pénzügyi elszámolásokkal kapcsolatos bonyolult egyetemi bürokrácia tovább csökkenti az oktatók múzeumi órák megszervezésére irányuló lelkesedését, motiváltságát, és meggátolja azt, hogy a hallgatói csoportokkal lebonyolított múzeumlátogatás az egyetemi oktatói gyakorlat szerves részévé váljon.

Mivel több szempontból is problematikus az, ha a hallgatók önköltséggel vehetnek csak részt egyetemi kurzus keretében szervezett múzeumlátogatáson, nem meglepő, hogy a kutatásba bevont egyetemi oktatók 67%-nak oktatási gyakorlatában már volt példa arra, hogy múzeumi program vagy múzeumlátogatás kifejezetten a finanszírozási problémák miatt hiúsult meg. Ugyanakkor a kapott válaszokat érdemes mélyebb elemzésnek is alávetni, hiszen az, hogy végül nem hiúsul meg egy múzeumi program pénzügyi okok miatt, egyáltalán nem feltétlenül jelenti azt, hogy problémamentes lenne a program finanszírozása. Az okok között találjuk például azt is, hogy a forrás hiányában eleve nem indul meg a program megszervezése, tehát már csírájában elhal a hallgatók múzeumi tanulásának lehetősége. Továbbá érdemes kiemelni, hogy több interjúalanyunk is említést tett olyan csoportos múzeumlátogatásról, ami csak azért valósulhatott meg, mert a hallgatók vállalták a múzeumi belépőjegy összegének megtérítését.

Két oktató is beszámolt arról, hogy rendszeresen saját forrásból finanszírozta a hallgatók belépőjegyét annak érdekében, hogy az adott csoport valamennyi hallgatója megtekinthesse az adott tárlatot.

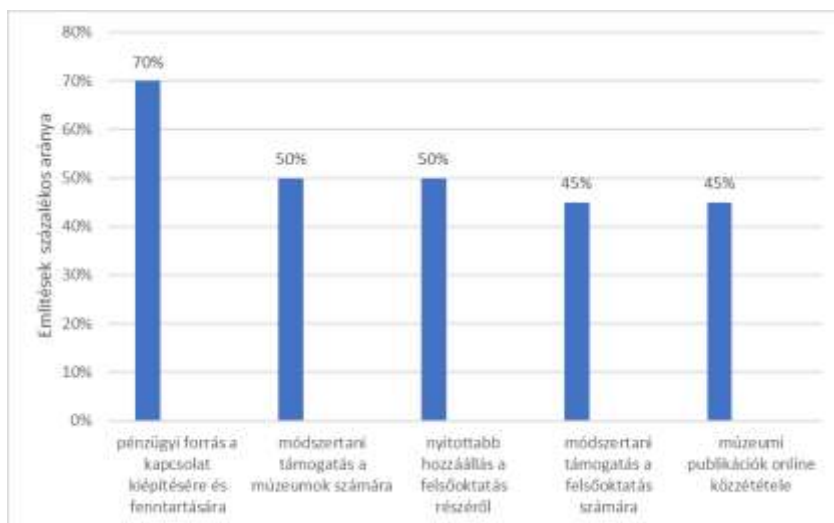
Interjúalanyaink közül csupán egyetlen egyetemi oktató számolt be arról, hogy a Hallgatói Önkormányzat anyagilag támogatja a hallgatók múzeumlátogatásának, múzeumi óráinak megvalósulását. A megkérdezett oktatók 28%-a tett említést arról, hogy sor került már a hallgatók múzeumi belépőjegyének pályázati forrásból való finanszírozására. A hallgatók múzeumlátogatását, illetve múzeumi programokon való részvételét lehetővé tevő pályázatok száma ugyanakkor rendkívül alacsony és általános probléma, hogy a pályázat kifutásával egy jól induló kezdeményezés pénzügyi okok miatt elhal vagy megszakad.

Oktatói javaslatok a múzeumok és az egyetemek közötti kooperáció erősítésével kapcsolatosan

A hallgatók múzeumban teljesített szakmai gyakorlatával kapcsolatosan számos javaslatot fogalmaztak meg a kutatásba bevont oktatók. A néprajzi képzés szakmai gyakorlata kapcsán például a hallgatók gyűjtőmunkába, leltározásba, nyilvántartásba vételbe, tárgyrevízióba, kutatásba és kiállításrendezésbe való bevonását javasolták az oktatók. A közművelődési, andragógiai, közösség szervező és pedagógiai képzések szakmai gyakorlata vonatkozásában az adott képzési területek oktatói a hallgatók múzeumi programok tervezésével, szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatokba való bevonását javasolták, valamint több ízben megemlítésre került, hogy érdemes lenne bevonni a hallgatókat a látogatóbarát intézmény szempontjainak meghatározásába, a múzeumi kiadványok szerkesztésébe, a múzeum kommunikációs tevékenységébe, valamint a kiállítások értékelésébe is. Öt, különféle szakterületen oktató egyetemi kolléga (interjúalanyaink egynegyede) hangsúlyozta, hogy a hallgatókat valamennyi múzeumi tevékenységbe érdemes lenne bevonni a szakmai gyakorlat során.

A múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont oktatók véleménye szerint elsősorban a tényleges együttműködéshez szükséges pénzügyi forrás megteremtésére lenne szükség (70%) a múzeumok és felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatok fejlesztése érdekében. Interjúalanyaink 50%-a mind a felsőoktatásban dolgozó oktató kollégák, mind a múzeumi szakemberek számára fontosnak tartaná a hallgatók múzeumi óráinak szervezésével, továbbá a múzeumi tanulás előnyeivel és lehetőségeivel kapcsolatos módszertani ismeretek közvetítését. Emellett a válaszadók 50%-a hangsúlyozta, hogy fontos lenne a felsőoktatás múzeumokkal, illetve a múzeumban tartandó órákkal kapcsolatos nyitottságának növelése. Mindemellett a megkérdezett oktatók 45%-a hangsúlyozta, hogy a múzeumok és egyetemek közötti szakmai kapcsolatok erősítése szempontjából különösen fontos lenne a múzeumban született szakmai anyagok online elérhetőségének biztosítása (lásd 3. sz. ábra).

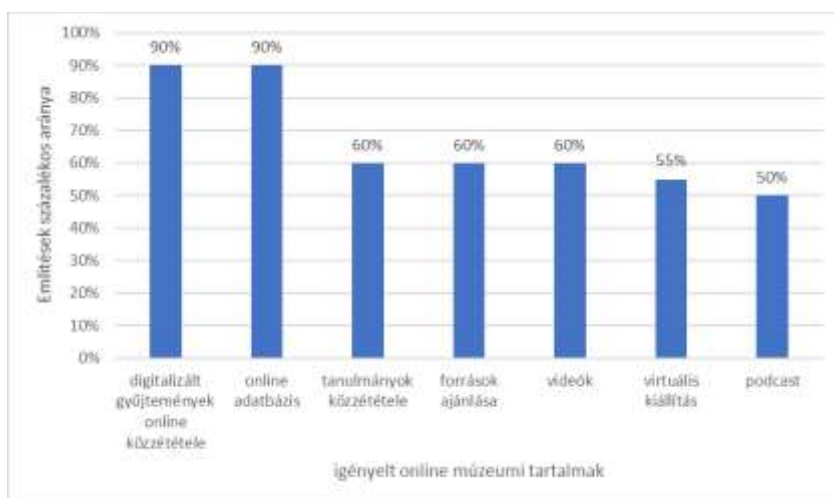
3. ábra: A múzeumpedagógiai mintaprojektbe bevont egyetemi oktatók javaslatai arra vonatkozóan, hogy a múzeumok a jelenleginél nagyobb szerepet kapjanak a felsőoktatási intézmények oktatási tevékenységében/ szakmai munkájában (N=20)

Forrás: Koltai, Reisz & Kocsis, 2021, p.120.

A múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont oktatók kimagaslóan nagy arányban igénylik a digitalizált gyűjtemények online elérhetőségét, valamint a múzeumi online adatbázisokat (90-90%). A múzeumban bemutatott témákkal/tárgyakkal kapcsolatosan ajánlott források, irodalmak múzeumi honlapokon való feltüntetését az oktatók 60%-a igényelné, továbbá szintén ilyen arányban tartanák fontosnak az oktatók, hogy az egyes tárgyakkal / témákkal foglalkozó szakmai publikációk elérhetővé váljanak a múzeum online felületén. Mindemellett szintén jelentős igény mutatkozik rövid videók közzétételére (60%), virtuális kiállításokra (55%), valamint podcastok megosztására is (50%) (lásd 4. sz. ábra).

4. ábra: A kutatási tevékenységet támogató online múzeumi szolgáltatásokkal kapcsolatos igények a múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont egyetemi oktatók körében (N=20)

Forrás: Koltai, Reisz & Kocsis, 2021, p.126.

Konklúzió

A múzeumok és a felsőoktatási intézmények együttműködését előmozdítani kívánó szakemberek számára tanulságos lehet, hogy a kutatás eredményei szerint míg az egyetem részéről nyitottabb hozzáállásra, a múzeumi tanúlással kapcsolatos attitűdök alakítására lenne leginkább szükség oktatói és vezetői szinten egyaránt, addig a múzeumok tudományos és ismeretterjesztő publikációik, valamint adatbázisaik online közzététele révén tudnák a jelenlegihez képest jobban támogatni az oktatói-kutatói munkát az egyetemeken. Mindemellett különösen fontos lenne, hogy az egyetemi vezetőség megismerje és felismerje a múzeumi tanulásban rejlő lehetőségeket, nem pusztán a hallgatók múzeumi belépőjegyének és útiköltségének finanszírozása, hanem a múzeumi tanulásra épülő oktatói munka ösztönzése és elismerése kapcsán egyaránt.

A kutatás feltárta, hogy a múzeumi tanulásban rejlő lehetőségeket ismerő oktatók szívesen élnek a múzeumi tudásközvetítésben rejlő lehetőségekkel oktatói tevékenységük során. Ugyanakkor arra is fény derült, hogy a jelenleginél szélesebb körű és hatékonyabb kooperáció legnagyobb gátja a finanszírozási nehézségekben, a két intézménytípus közötti kommunikáció és formalizált együttműködések korlátozottságában rejlik. Mindemellett akadályozó tényező az is, hogy a hazai felsőfokú képzésekben még távolról sem általános annak felismerése, hogy a múzeumi tanulás egyetemi oktatói munkába való szerves integrálása ugyanúgy kiváló lehetőségeket rejt, mint a közoktatás esetében.

A kutatási eredmények alapján kijelenthetjük, hogy a hallgatói csoportok ingyenes múzeumlátogatását az esetek döntő többségében az adott múzeumi és egyetemi kolléga közötti, korábbi személyes-szakmai kapcsolat alapján létrejött informális megállapodás biztosítja. A múzeumlátogatás ingyenessége így esetleges, leginkább attól függ, hogy az adott oktató mely múzeumban rendelkezik olyan ismeretséggel, hogy az ingyenes belépést informális megállapodás útján biztosítani tudja hallgatói számára. Így történhet meg, hogy ugyanazon egyetem, ugyanazon karának egyik oktatója ingyenesen, míg másik kollégája csak belépődíj ellenében tudja hallgatói csoportját ugyanazon múzeumba beléptetni. A múzeumok és az egyetemek közötti együttműködés fejlesztése érdekében kifejezetten fontos lenne, hogy a múzeumok és egyetemek között formalizált megállapodások jöjjenek létre az egyetemi kurzusok keretében megvalósított múzeumlátogatások ingyenességéről. Szükség lenne továbbá olyan források biztosítására, rendszeres pályázatokra, melyek finanszírozzák a hallgatók és oktatók útiköltségét, továbbá ösztönzik a múzeumi és egyetemi szakemberek együttműködését, közös projektek és szakmai kapcsolatok kialakítását, hosszútávú fenntartását.

Szükséges lenne továbbá az egyetemi vezetőség múzeumi tanúlással kapcsolatos érzékenyítése, valamint az egyetemi oktatók megismertetése a múzeumi tudásátadásban rejlő lehetőségekkel. Továbbá nagy, jelenleg kiaknázatlan potenciál van múzeumokban az egyetemeken tanuló mind nagyobb számú külföldi hallgató kulturális érzékenyítése szempontjából.

A múzeumpedagógiai és múzeumandragógiai szakmai rendezvényeknek érdemes lenne megszólítania a felsőoktatásban oktató kollégák jelenleginél jóval szélesebb körét, hiszen a kutatás egyértelműen feltárta azt, hogy számos, nem kifejezetten múzeumpedagógiai tematikájú, de múzeumlátogatást is magába foglaló, egyéb tudományterületekhez

kapcsolódó kurzus alkalmazza a múzeumpedagógia és a múzeumandragógia módszertani eszköztárát.

A múzeumok felsőoktatást célzó kommunikációs tevékenységének fejlesztése különösen fontos lenne, hiszen jelenleg a múzeumok rendkívül korlátozott mértékben képesek megszólítani a helyi felsőoktatási intézményekben tanuló diákokat.

A múzeumi tanulásban rejlő lehetőségek feltárása, a múzeumi órák, illetve a múzeumok és egyetemek közötti közös oktatási és kutatási projektek kiváló alkalmat biztosítanak a hallgatók ismereteinek bővítésére, kompetenciáik fejlesztésére, szemléletük formálására és az élményszerű tanulásra. Ugyanakkor fontos lenne, hogy a hallgatók ne csak leendő pedagógusként, gyakorló kutatóként vagy közművelődési szakemberként ismerjék a múzeumok egész életen át tartó tanulásban betöltött szerepét és jelentőségét, hanem, hogy olyan pozitív attitűdöt alakítsanak ki a múzeumokkal kapcsolatosan, mely lehetővé teszi számukra, hogy magánemberként is mind többet profitáljanak a múzeumi tanulás személyiséggazdagító hatásából, közösségformáló erejéből.

Irodalomjegyzék

Debreceni Tudományegyetem (n.d.): *Alkalmazott muzeológia szakirányú továbbképzési szak szakleírása. A Debreceni Egyetem képzési programja 2020/2021.* <https://btk.unideb.hu/hu/node/81> (Letöltés dátuma: 2021.04.03.)

Koltai, Zs., Reisz, T., & Kocsis, M. (2021). *Múzeumpedagógiai mintaprojektek. Eredményességvizsgálat és együttműködés a felsőoktatással. Kutatási jelentés II. Múzeumi iránytű 31.2. Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ.* <https://mokk.skanzen.hu/20210712muzeumi-iranytu-31-2>

Mellékletek

1. sz. melléklet: A múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont egyetemi oktatókkal lebonyolított strukturált interjú kérdéssorozatának a múzeumok és egyetemek közötti kooperációt vizsgáló kérdései

INTERJÚKÉRDÉSEK

Az EFOP-3.3.3-VEKOP-16-2016-00001 múzeumpedagógiai mintaprojektekbe bevont felsőoktatási intézmények és a múzeumok együttműködésének vizsgálata
Dátum

SZEMÉLYES ADATOK ÉS SZAKMAI, KÉPZÉSI MOTIVÁCIÓ

- 1.) Név:
- 2.) Felsőoktatási intézmény és szervezeti egység megnevezése:
- 3.) Beosztás:
- 4.) Felsőoktatásban töltött idő:
- 5.) Életkor:
- 6.) Kutatási terület:
- 7.) Oktatott tárgyak:
- 8.) Végzettség, szakterület:
- 9.) Rendelkezik-e múzeumpedagógiai szakirányú továbbképzéssel? Ha igen, hol, mikor szerezte meg a bizonyítványt?
- 10.) Vett-e részt múzeumpedagógiai témájú továbbképzésben? Ha igen, hol?

11.) Tervezi-e, hogy részt vesz múzeumpedagógiai témájú továbbképzésben? Ha igen, melyik képzésben végezné tanulmányát?

12.) Mióta foglalkozik múzeumpedagógiával?

Milyen formában? Kérem, aláhúzással jelölje!

- kutatás
- múzeumi órák tartása egyetemi kurzus keretében
- múzeumpedagógiai projektben való részvétel
- önálló múzeumpedagógiai/ múzeumandragógiai programok/ tárlatvezetések lebonyolítása
- egyéb

13.) Mi motiválta abban, hogy múzeumpedagógiával foglalkozzon?

14.) Részt vesz-e előadóként múzeumpedagógiai/ múzeumandragógiai témájú konferenciákon/ szakmai rendezvényeken?

Ha igen - Hány múzeumpedagógiai/múzeumandragógiai konferencián/ szakmai rendezvényen vett részt előadóként az elmúlt 2 évben?

15.) Részt vesz-e hallgatóságként múzeumpedagógiai témájú konferenciákon?

SZAKMAI KAPCSOLATOK MÚZEUMI SZERVEZETEKSEL

16.) Tagja-e múzeumi szakmai szervezetnek?

Ha igen, melyiknek?

17.) Tagja-e múzeumbaráti körnek, múzeumokhoz kapcsolódó civil szervezetnek?

Ha igen, melyiknek?

18.) A mintaprojektet megelőzően volt-e szakmai együttműködése a Múzeumi Oktatási és Módszertani Központtal?

Ha igen, milyen formában?

19.) A mintaprojekt lebonyolítását követően sor került-e szakmai együttműködésre a Múzeumi Oktatási és Módszertani Központtal?

Ha igen, milyen formában? Kérem, aláhúzással jelölje meg a megfelelőket!

- Oktatási tevékenység végzése a MOKK továbbképzéseiben
- Kutatások lebonyolítása és publikációk megjelentetése egyénileg a MOKK felkérésére
- Kutatások lebonyolítása és publikációk megjelentetése MOKK kutatócsoport keretében;
- Kutatások lebonyolítása és publikációk megjelentetése egyetemi kutatócsoport keretében a MOKK felkérésére
- Részvétel a MOKK által szervezett konferenciákon, szakmai programokon.
- Egyéb:

SZAKMAI KAPCSOLATOK A MÚZEUMOKKAL - Az egyetemek és a múzeumok közötti kooperáció erősítésével kapcsolatos kérdések:

Az oktatók javaslatainak feltárása a felsőoktatási intézmények és a múzeumok közötti együttműködés fejlesztésével, illetve az egyetemisták múzeumi programokba való, jelenleginél nagyobb mértékű bevonásával kapcsolatosan. Különösen az alábbi területek vonatkozásában:

20.) Van-e együttműködési megállapodás az adott egyetem és valamely múzeum között? Kérem, aláhúzással jelölje!

- Van
- Nincs
- Nem tudom, nincs róla információ

Ha igen, mely múzeum(ok)mal és milyen szervezeti szinten valósul meg az együttműködés? Kérem, aláhúzással jelölje!

- Intézet/ tanszék – múzeum együttműködése
- Kar- múzeum együttműködése
- Összegyetemi keretekben
- Kutatócsoport- múzeum együttműködése
- változó, mindig az adott együttműködéstől függ
- Egyéb:

21.) Van-e Önnek állandó/ időszakai szakmai kapcsolata múzeumokkal az elmúlt 3 évben (2018-2019-2020)?

Amennyiben igen, a szakmai kapcsolat az intézmények közötti keretszerződés keretében vagy pedig attól függetlenül valósul meg? Kérem, aláhúzással jelölje!

- Keretszerződés keretében valósul meg
- Az adott együttműködési alkalommal kapcsolatosan létrejött egyedi együttműködési megállapodás keretében valósul meg
- Együttműködési megállapodásoktól függetlenül valósul meg, önálló kezdeményezés és szakmai kapcsolati háló alapján.

Amennyiben igen, mely múzeumokkal és milyen formában valósul meg az együttműködés? Kérem, aláhúzással jelölje meg a megfelelőt és jelölje meg az adott múzeumot is!

- múzeumi óra
- közös projekt
- közös kutatási tevékenység
- csak egyéni/ nem egyetemi keretekben érvényesülő szakmai kapcsolati háló alapján valósul meg együttműködés múzeumi kollégákkal, az alábbi formákban:
- Egyéb:

Megemlített programok száma:

22.) Az adott szakterület/ szak és a múzeumok együttműködésének milyen újszerű formáit javasolja?

23.) Ismer-e hazai vagy külföldi jó gyakorlatot a múzeumok és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködésre vonatkozóan?

Ha igen, ismertesse a szakmai program, módszer sajátosságait!

24.) Vett-e már részt olyan nemzetközi projektben, együttműködésben, mely külföldi múzeumok, kulturális örökségi helyszínek szakmai munkáját/ közművelődési tevékenységét ismerteti meg?

Ha igen, mi az? Mikor került sor a programra?

25.) Gyakorlat-e az Ön felsőoktatási intézményében, hogy a múzeum kihoz kiállítást/rendezvényt az egyetemre? Kérem, aláhúzással jelölje meg a megfelelő választ!

- Igen, kiállítást és rendezvényt is
- Igen, csak kiállítást
- Igen, csak rendezvényt
- Nem (se rendezvényt, se kiállítást)

26.) Kérjük jelölje meg, hogy Ön szerint milyen előnye származott/származik az eddigiekben a felsőoktatási intézménynek a múzeumokkal való kapcsolatból?

- o új módszerek gyakorlati alkalmazását tanulhatják a hallgatók (pl. drámapedagógia, múzeumpedagógia, élménypedagógia, speciális és hátrányos helyzetűek elérésére / fejlesztésére használt módszerek, kutatómódszertan, stb.)
 - o az elméleti tananyag gyakorlati alkalmazását megismerhetik
 - o hallgatók kompetenciafejlesztése
 - o leendő hallgató toborzás a múzeum középiskolás kapcsolatainál
 - o kutatásokhoz szakmai háttér és terep biztosítása
 - o egyéb.....
- 27.) Melyek a legnagyobb kihívások (akadályok) az egyetem és a múzeumok közötti kapcsolat kialakításában, fenntartásában az Ön véleménye szerint?
- o földrajzi távolság
 - o a hallgatók útiköltségének finanszírozására nincs forrás a felsőoktatási intézményben
 - o a hallgatók múzeumi belépőjegyére nincs forrás a felsőoktatási intézményben
 - o az oktató ragaszkodása a tantermi keretekben megvalósuló óratartáshoz
 - o az oktatók nem ismerik a múzeumi tanulásban rejlő lehetőségeket
 - o személyes kapcsolaton alapul, ha a kapcsolatot ápoló személy elmegy az egyetemről, újra kell a kapcsolatot felépíteni
 - o a múzeumi munkatársak leterheltsége
 - o anyagi erőforrások hiánya a múzeum részéről
 - o a múzeumok és felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatok erősítését támogató pályázati források hiánya
 - o egyéb...
- 28.) Milyen tényezőknek kellene teljesülnie ahhoz, hogy a múzeumok a jelenleginél nagyobb szerepet kapjanak a felsőoktatási intézmények oktatási tevékenységében/ szakmai munkájában?
- o nyitottabb hozzáállás a felsőoktatás részéről a múzeumok irányába
 - o nyitottabb hozzáállás a muzeális intézmények részéről a felsőoktatási intézmények irányába
 - o módszertani támogatás a felsőoktatás számára, mitől lehet hatékony és előnyös számukra a muzeális intézménnyel kiépítendő kapcsolat
 - o módszertani támogatás a múzeumok számára, hogyan tudják megnyerni a felsőoktatást partnernek
 - o pénzügyi forrás a kapcsolat kiépítésére és fenntartására (pl. a hallgatók utazási költségének, a közös program kidolgozóinak, megvalósítóinak költségtérítésére és egyéb költségek fedezésére)
 - o kapacitásbővítés a múzeumban
 - o kapacitásbővítés a felsőoktatásban
 - o a múzeum a jelenleginél nagyobb mértékben támogassa az oktatók és a hallgatók kutatási tevékenységét online adatbázisok révén
 - o a múzeum a jelenleginél nagyobb mértékben támogassa az oktatók és a hallgatók kutatási tevékenységét virtuális kiállítások biztosítása által
 - o a múzeum a jelenleginél nagyobb mértékben támogassa az oktatók és a hallgatók kutatási tevékenységét a múzeumi munkatársak kiállítással kapcsolatos publikációinak online közzététele által. (a saját múzeumi kiadványok online elérhetősége vonatkozásában)
 - o az egyetemi oktatók intézményi ösztönzése (intézetigazgatók, dékánok) a múzeumi honlapok és múzeumi helyszínek oktatási tevékenységben való alkalmazására

- a múzeum tevékenysége nem fogja a jövőben sem érdekelni a felsőoktatást, ezért nem látom esélyt a jövőbeni kapcsolatnak
- egyéb,

OKTATÁSI GYAKORLAT

29.) Az oktató által oktatott szakon / intézményben megjelenik-e a múzeumpedagógia/ múzeumandragógia/ múzeumi kultúraközvetítés mint önálló kötelező v. szabadon választható tantárgy magyar nyelven?

Ha igen, Ön a tárgy oktatója?

Ha Ön a tárgy oktatója, a kurzus keretében sor kerül múzeumlátogatásra?

Ha nem kerül sor múzeumlátogatásra, mi ennek az oka?

Ha sor kerül múzeumlátogatásra, milyen oktatási módszereket alkalmaz a múzeumban lebonyolított órák során?

Az adott kurzusban szerepet kap-e a pedagógiával/ múzeumpedagógiával/ múzeumi kultúraközvetítéssel kapcsolatosan relevanciával bíró digitális kompetenciák fejlesztése? Ha igen, milyen formában?

30.) Az oktató által oktatott szakon / intézményben megjelenik-e a múzeumpedagógia/ múzeumandragógia/ múzeumi kultúraközvetítés mint önálló kötelező v. szabadon választható tantárgy idegen nyelven?

Ha igen, Ön a tárgy oktatója?

Ha Ön a tárgy oktatója, a kurzus keretében sor kerül csoportos múzeumlátogatásra?

Ha nem kerül sor múzeumlátogatásra, mi ennek az oka?

Ha sor kerül múzeumlátogatásra, milyen oktatási módszereket alkalmaz a múzeumban lebonyolított órák során?

31.) Van-e az adott intézményben múzeumpedagógiával/ múzeumandragógiával/ múzeumi kultúraközvetítéssel kapcsolatos specializáció vagy szakirányú továbbképzés?

Ha igen, szerepel az Ön által gondozott kurzus a tanmenetben?

32.) Van-e olyan rendszeresen/ alkalmi jelleggel meghirdetett, nem kifejezetten a múzeumpedagógiával foglalkozó kurzusa, melynek során a hallgatókkal ellátogatnak a múzeumba, illetve mely múzeumlátogatásra épül?

Amennyiben igen, a kurzus címe:

Mi motiválja Önt mint oktatót azzal kapcsolatosan, hogy múzeumi órát tartson? Miért tartja ezt fontosnak?

A múzeumot passzív módon ismerik meg a hallgatók vagy az adott kurzus aktivizálja-e a hallgatókat? Kérem, aláhúzással jelölje!

aktivizálja

passzív módon

Amennyiben a múzeumi óra során aktivizálja a hallgatókat, milyen módon/ módszerrel kerül erre sor?

Milyen kompetenciák fejlesztésére törekszik a múzeumi órák során?

Van-e olyan, a múzeumlátogatáshoz kapcsolódó tevékenység, eszköz, módszer az Ön által vezetett kurzus során, amelyet jó gyakorlatként másoknak is ajánlana? Amennyiben igen, mi az?

33.) Az adott egyetemen / egyetemi szervezeti egységben tud-e más kollégákról, akik múzeumi órákat/ tárlatvezetéseket tartanak a hallgatók számára?

Amennyiben igen: Milyen kurzus(ok) keretében?

34.) Van-e olyan magyar nyelvű kurzus az adott felsőoktatási intézményben, mely kifejezetten a helyi múzeumok és kulturális örökség személyes látogatáson alapuló megismertetésére irányul?

Ha igen, Ön a tárgy oktatója?

Ha Ön a tárgy oktatója, milyen oktatási módszereket alkalmaz a múzeumban lebonyolított órák során?

35.) Van-e a helyi múzeumokat kulturális örökségi helyszíneket megismertető, személyes látogatáson alapuló idegen nyelvű kurzus az adott intézményben?

Ha igen, Ön a tárgy oktatója?

Ha Ön a tárgy oktatója, milyen oktatási módszereket alkalmaz a múzeumban lebonyolított órák során?

36.) Ön szerint szükség lenne-e a múzeumi kollégák oktatói tevékenységbe való bevonására vendégelőadóként?

Amennyiben úgy gondolja, hogy igen, Ön bevonja a múzeumi kollégákat az oktatói tevékenységébe?

Ha igen, miként?

Ha nem, miért nem?

FINANSZÍROZÁSI MEGOLDÁSOK

37.) Amennyiben az oktató tart múzeumi órákat / tárlatvezetéseket, ingyenesen látogatják-e a kurzus résztvevői a múzeumokat?

Amennyiben igen, ez formális vagy informális megállapodás eredménye? Kérem, aláhúzással jelölje

- formális megállapodás eredménye
- informális megállapodás eredménye

Amennyiben nem áll rendelkezésre az ingyenes múzeumlátogatás, miként és milyen forrásokból történik a hallgatók múzeumlátogatásának finanszírozása az adott intézményben?

Meghiúsult-e egyetemi szervezésű múzeumi program/ óra pénzügyi problémák miatt?

A MÚZEUM MINT AZ LLL SZÍNTERE:

38.) Ön szerint milyen múzeumi tevékenységbe lenne érdemes bevonni a hallgatókat a múzeumban végzett gyakorlat során?

39.) Ön szerint milyen múzeumi szolgáltatások megléte fontos az egyetemisták számára?

40.) Ön szerint milyen online múzeumi szolgáltatások lennének hasznosak/ vonzóak a hallgatók számára?

41.) Ön szerint milyen múzeumi szabadidős programok és alkalmazott módszerek lennének vonzóak a hallgatók számára?

42.) Ön szerint milyen módszerek hatékonyak a hallgatók számára kínált szabadidős múzeumi programok során?

43.) Milyen módon támogathatnák a múzeumok a jelenleginél nagyobb mértékben az egyetemi oktatók/ hallgatók kutatási tevékenységét? Kérem, aláhúzással jelölje! Több válasz is adható!

- digitalizált gyűjtemény közzététele
- online adatbázis - kulcsszavas keresés lehetőségével.
- források ajánlása egyes témával kapcsolatosan
- virtuális kiállítás
- az egyes témákkal, tárgyakkal kapcsolatos kutatói írások, tanulmányok közzététele a honlapon
- videók közzététele egyes témákról, tárgyokról a szakterület kutatójával készített interjú keretében

- o podcast egyes témákról, tárgyakról
- o egyéb:

KOMMUNIKÁCIÓ A HALLGATÓKKAL

44.) Van-e tudása arról, hogy jelenleg milyen kommunikációs csatornákon keresztül próbálják elérni a múzeumok az Ön felsőoktatási intézményében tanuló hallgatókat?

Ha igen, tudása szerint mely csatornákat használják a múzeumok?

45.) Véleménye szerint milyen kommunikációs csatornákon lehetne a jelenleginél nagyobb sikerrel megszólítani és a múzeumi programokba bevonni a felsőoktatásban tanuló hallgatókat?

46.) A hallgatókat megcélzó kommunikáció formái és stílusa kapcsán mit kellene szem előtt tartania a múzeumoknak?

2. sz. melléklet: A kutatásba bevont oktatók által képviselt egyetemi szervezeti egységek

1. Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Néprajzi Tanszék
2. Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszék
3. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar, Magyar Nyelvi- és Irodalmi Tanszék
4. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar, Neveléstudományi Tanszék
5. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar, Társadalomtudományi Tanszék
6. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar, Vizuális Nevelés Tanszék
7. Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Savaria Egyetemi Központ, Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ, Magyar Irodalomtudományi Tanszék
8. Eszterházy Károly Egyetem, Bölcsészettudományi és Művészeti Kar, Vizuális Művészeti Intézet, Képzőművészeti Tanszék
9. Eszterházy Károly Egyetem, Bölcsészettudományi és Művészeti Kar, Történettudományi Intézet, Kulturális Örökség és Művelődéstörténeti Tanszék
10. Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus (korábban Pannon Egyetem, Georgikon Kar, Gazdasági és Társadalomtudományi Tanszék)
11. Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, Szakdidaktikai Tanszék (korábban Kaposvári Egyetem, illetve SZIE Kaposvári Campus)
12. Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet, Ókortörténeti, Művelődéstörténeti és Muzeológiai Tanszék
13. Neumann János Egyetem, Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar, Agrárökonómiai és Vidékfejlesztési Tanszék
14. Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet
15. Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész-és Társadalomtudományi Kar, Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet, Művelődéstudományi Tanszék⁶

⁶ A PTE KPVK múzeumpedagógiai mintaprojektjében koordinátori szerepet betöltő oktató 2018 nyara óta már nem a mintaprojektbe bevont karon, hanem ugyanazon egyetem Bölcsész-és Társadalomtudományi Karán dolgozik. Ennek megfelelően az érintett oktató a múzeumok és egyetemek közötti együttműködés feltárásakor a PTE BTK HFMI-t képviseli.

16. Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészlet-és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet, Újkortörténeti Tanszék
17. Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészlet-és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet, Modernkori Történeti Tanszék
18. Pécsi Tudományegyetem, Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar, Szociális Tanulmányok Tanszék
19. Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészlet-és Társadalomtudományi Kar, Társadalomtudományi Intézet, Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék

3. sz. melléklet: A kutatócsoport tagjai

KOC SIS MIHÁLY PHD, címzetes egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészlet- és Társadalomtudományi Kar

KOLTAI ZSUZSA PHD, kutatásvezető, adjunktus, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészlet- és Társadalomtudományi Kar

REISZ TERÉZIA PHD, habil, nyugalmazott egyetemi docens, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészlet- és Társadalomtudományi Kar